

PYTANIE JAWNE

24.

**Jakie prawdy
o człowieku
ujawniają jego sny
albo widzenia?**

**Omów zagadnienie
na podstawie
Dziadów części III
Adama Mickiewicza.
W swojej odpowiedzi
uwzględnij również wybrany
kontekst.**

Wstęp:

„Sny i widzenia w literaturze stanowią fascynujący obszar badań literackich. Mają zawsze jakieś znaczenie. Nigdy nie należy odczytywać ich dosłownie. Ostrzegają nas o nadchodzących wydarzeniach, zapowiadają przyszłe poprzez swoje symboliczne znaczenie. Wraz z rozwojem druku pojawiły się senniki wyjaśniające znaczenie widzianych we śnie przedmiotów czy historii. Rangę snów przywrócił Zygmunt Freud.

Teza:

We śnie często pojawiają się symbole, znaki, wydarzenia i osoby, które mogą być zapowiedzią przyszłości.

Argument:

W III części „Dziadów” snów doświadczają Konrad i Nowosilcow. Proroczych widzeń doświadczają Ewa i ksiądz Piotr. W Małej Improwizacji Konrad śni, że jest wznoszącym się ponad ziemią orłem. Ale w śnie pojawia się także kruk – symbol carskiego zniewolenia. Sytuacja ma charakter symboliczny. Ptaki odzwierciedlają nadzieje i lęki Konrada. Orzeł symbolizuje siłę, która pozwoli na przewodzenie narodowi. Kruk to symbol zła, które może uniemożliwić osiągnięcie celu.

**W scenie VI czytamy o śnie
Senatora. Jest to projekcja jego
lęków i pragnień.**

**Śni o odbieranych od
cara zaszczytach, odznaczeniach
i pieniądzach. Widzi spojrzenia
zazdrosnych dworzan, którzy
zdają się go nienawidzić.
Odczuwa niewyobrażalne
szczęście.**

**W tym samym śnie
pojawia się za chwilę
sam car, który nawet nie patrzy
na Nowosilcowa. To powoduje
zmianę w zachowaniu całego
otoczenia. Nowosilcow traci
swoją pozycję. Sen staje się
koszmarem i największą obawą
namiestnika, który nie chce
wypaść z łask despoty.**

W III części „Dziadów” występują także widzenia. Najbardziej znanym jest widzenie księdza Piotra, który jest człowiekiem pokornym wobec Boga i dlatego ten daje mu szansę odkrycia przyszłości narodu polskiego jako Mesjasza narodów, którego obywatele będą ponosić ofiarę, by dać wolność nie tylko sobie, ale i innym narodom.

Także głęboka religijność Ewy i jej pokora sprawiają, że może zobaczyć i poznać więcej niż inni ludzie. Jej widzenie realizuje mistyczne idee romantyzmu mówiące o tym, że ludzie mogą doświadczyć duchowego kontaktu z Bogiem i naturą.

Kontekst:

**Projekcją obaw, lęków
i pragnień są z pewnością
sny Izabeli Łęckiej.**

**Kiedy kupiła posąg Apollina,
to bardzo często pojawiał się on
w jej snach. Przybierał postaci
mężczyzn, którymi była
zafascynowana: generała,
tenora, księcia, strażaka.**

**Ten sen odzwierciedlał
jej marzenia o idealnym,
wspaniałym mężczyźnie.**

Zakończenie:

Przywołane przykłady pokazują, że sen jest nie stanem czynnościowym ośrodkowego układu nerwowego, ale pełni w literaturze wiele różnych funkcji. Może odzwierciedlać nasze lęki i wszelkie stany emocjonalne. Może być projekcją naszych marzeń lub oknem do naszej podświadomości